

Sygn. akt X U 457/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Agnieszka Chlipała-Kozioł

Protokolant: Katarzyna Kunik

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 grudnia 2017 r. we W.

sprawy z odwołania M. S.

od decyzji Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.

z dnia 1 czerwca 2017 r. znak: (...)

o zasiłek chorobowy

oddala odwołanie.

Sygn. akt X U 457/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. (znak (...) - (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił ubezpieczonemu M. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia 14 maja 2017 r. po ustaniu zatrudnienia w (...).

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że zasiłek chorobowy nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje pracę zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby. Z posiadanej przez organ rentowy dokumentacji wynika, że tytuł ubezpieczenia chorobowego w (...) ustał w dniu 31 marca 2017 r. Po ustaniu tytułu ubezpieczenia do dnia 29 kwietnia 2017 r. ubezpieczony kontynuował podjętą wcześniej umowę zlecenia z (...), stanowiącą tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. W związku z powyższym ubezpieczony nie ma prawa do zasiłku chorobowego za w/w okres.

Odwołanie od opisanej decyzji wniósł ubezpieczony M. S. (k. 4).

Uzasadniając swoje stanowisko ubezpieczony podniósł, że w spornym okresie nie pełnił żadnych obowiązków służbowych, związanych z trwającą jeszcze wówczas umową cywilnoprawną, zawartą między ubezpieczonym a (...) w P.. Rozwiązanie umowy nastąpiło w dniu 29 kwietnia 2017 r. W czasie przebywania na zwolnieniu chorobowym, czyli od dnia 30 marca 2017 r. do dnia 14 maja 2017 r., ubezpieczony nie pełnił dyżurów względem (...) w P., co zleceniodawca potwierdził, składając stosowne oświadczenie na prośbę ZUS, w którym wskazał, że ubezpieczony nie pełnił obowiązków służbowych od dnia 17 marca 2017 r. do dnia rozwiązania umowy cywilnoprawnej. Ze względu na niezdolność do wykonywania pracy nie zostały odprowadzone od umowy cywilnoprawnej jakiegokolwiek składki na ubezpieczenia społeczne.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania (k. 6).

Organ rentowy podtrzymał argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. S. od dnia 10 sierpnia 2015 r. do dnia 31 marca 2017 r. pozostawał w zatrudnieniu w (...)w P. i z tego tytułu podlegał do ubezpieczeń społecznych. Ponadto od miesiąca kwietnia 2016 r. do dnia 29 kwietnia 2017 r. ubezpieczony był także stroną (zleceniobiorcą) umowy zlecenia, zawartej z (...) w P., którą do dnia 16 marca 2017 r. czynnie wykonywał, świadcząc w ramach dyżurów medyczne czynności ratunkowe. Wynagrodzenie z tytułu umowy zlecenia uzależnione było od liczby dyżurów w miesiącu. Ubezpieczony nie miał zaplanowanych dyżurów na okres po dniu 16 marca 2017 r.

Po dniu 16 marca 2017 r., kiedy ubezpieczony odbył ostatni dyżur w (...) w P., umowa zlecenia nie została przez ubezpieczonego wypowiedziana ani rozwiązana, i w dalszym ciągu obowiązywała, aż do dnia 29 kwietnia 2017 r.

W dniu 30 marca 2017 r. ubezpieczony stał się niezdolny do pracy z powodu choroby. Niezdolność do pracy trwała nieprzerwanie do dnia 14 maja 2017 r. W związku z niezdolnością do pracy ubezpieczony nie odbywał dyżurów w (...) w P., mimo że umowa zlecenia w dalszym ciągu obowiązywała.

Za okres od dnia 30 marca 2017 r. do dnia 31 marca 2017 r. płatnik składek – (...) w P. – dokonał wypłaty na rzecz ubezpieczonego wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy. Ubezpieczony złożył do organu rentowego wnioski o wypłatę zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia za okres od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia 14 maja 2017 r.

Decyzją z dnia 1 czerwca 2017 r. (znak (...) - (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P. odmówił ubezpieczonemu M. S. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia 14 maja 2017 r. po ustaniu zatrudnienia w (...).

Dowód: Akta orzecznicze organu rentowego (w załączeniu do akt sprawy)

Pismo Kierownika Działu Spraw Pracowniczych (...)w P. z dnia 28.04.2017 r. (w załączeniu do akt sprawy)

Świadectwo pracy z dnia 31.03.2017 r. (w załączeniu do akt sprawy)

Przesłuchanie wnioskodawcy (k. 20; płyta CD)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało oddaleniu jako bezzasadne.

Zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. (Dz.U. Nr 60, poz. 636) o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (dalej: ustawa zasiłkowa) świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa obejmują zasiłek chorobowy.

Zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego (art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej), a także osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała: 1) nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego; 2) nie później niż w ciągu 3 miesięcy od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego - w razie choroby zakaźnej, której okres wylegania jest dłuższy niż 14 dni, lub innej choroby, której objawy chorobowe ujawniają się po okresie dłuższym niż 14 dni od początku choroby (art. 7 ustawy zasiłkowej).

W myśl art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje

działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia (art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej).

Ustawodawca nie zdefiniował wyrażenia „działalność zarobkowa”; nie jest możliwe ustalenie treści normatywnej tego wyrażenia również na gruncie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W doktrynie wskazuje się, że wyrażenie to powinno być rozumiane szeroko, co oznacza „że w sensie rodzajowym wchodzi tu w grę każda praca (działalność) zarobkowa mogąca stanowić źródło dochodów” (H. Pławucka, Glosa do uchwały SN z 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01, LexPolonica nr 352271, OSP 2002, nr 12, s. 599, za: Darmorost, Elżbieta. Art. 13. W: Ustawa o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Komentarz. Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, 2012).

Jak wynika z art. 6 ust 1 pkt 4 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są „osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, zwanymi dalej "zleceniobiorcami", oraz osobami z nimi współpracującymi, z zastrzeżeniem ust. 4”. Zgodnie z art. 11 ust 2 u.s.u.s., dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 2, 4, 5, 8 i 10.

Odmawiając ubezpieczonemu prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 1 kwietnia 2017 r. do dnia 14 maja 2017 r. po ustaniu zatrudnienia w (...) w P., organ rentowy powołał się na kontynuowanie przez ubezpieczonego podjętej wcześniej umowy zlecenia, zawartej z (...) w P., obowiązującej do dnia 29 kwietnia 2017 r. i stanowiącej tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym.

Nie stanowiło przedmiotu sporu wypełnienie przez ubezpieczonego pozytywnych przesłanek przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia, przewidzianych w ustawie zasiłkowej.

Jak ustalił Sąd, ubezpieczony pozostawał w zatrudnieniu pracowniczym w (...) w P. w okresie od dnia 10 sierpnia 2015 r. do dnia 31 marca 2017 r. Ponadto od miesiąca kwietnia 2016 r. do dnia 29 kwietnia 2017 r. ubezpieczony był także stroną (zleceniobiorcą) umowy zlecenia, zawartej z (...) w P., którą do dnia 16 marca 2017 r. czynnie wykonywał, świadcząc w ramach dyżurów medyczne czynności ratunkowe. Ubezpieczony nie miał zaplanowanych dyżurów na okres po dniu 16 marca 2017 r.

W dniu 30 marca 2017 r. ubezpieczony stał się niezdolny do pracy z powodu choroby. Niezdolność do pracy trwała nieprzerwanie do dnia 14 maja 2017 r. W związku z niezdolnością do pracy ubezpieczony nie odbywał dyżurów w (...) w P., mimo że umowa zlecenia w dalszym ciągu obowiązywała, aż do dnia 29 kwietnia 2017 r.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 4.06.2012 r., I UK 13/12, prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia ma charakter wyjątkowy. Wyjątkowość wyraża się w przyznaniu prawa do świadczenia w okresie, za który nie jest opłacana składka, osobom niepodlegającym ubezpieczeniu. Zasiłek chorobowy zastępuje utracony zarobek. Ryzykiem chronionym jest w tym przypadku niemożność wykonywania (kontynuowania lub podjęcia) każdej działalności zarobkowej, zarówno tej, której wykonywanie dawało tytuł do objęcia ubezpieczeniem, jak i wykonywanej równoległe z taką działalnością a ponadto jakiegokolwiek nowej działalności dającej źródło utrzymania. Jeżeli po ustaniu tytułu ubezpieczenia dojdzie do kontynuowania lub podjęcia działalności zostanie ona objęta ubezpieczeniem chorobowym. Wówczas zdarzenie ubezpieczeniowe (choroba) będzie pozostawać w związku

z nowym tytułem ubezpieczeniowym (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2001 r., III ZP 11/01 OSP 2002 Nr 1, poz. 18, OSP 2002 Nr 12, poz. 151 z glosą H. Pławuckiej).

Pozbawienie wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego po ustaniu pracowniczego tytułu ubezpieczenia ma zatem uzasadnienie, jeśli wnioskodawca uzyskał tytuł ubezpieczenia w postaci kontynuowania działalności, która nie podlegała wcześniej obowiązkowi opłacania składek wobec prowadzenia jej równoległe z pracowniczym zatrudnieniem, jeśli podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu z tytułu umowy zlecenia, a w konsekwencji nabył tytuł do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. W tym kontekście nabiera znaczenia okoliczność faktycznego prowadzenia (kontynuowania) zatrudnienia na podstawie umowy zlecenia po ustaniu ubezpieczenia pracowniczego (analogicznie SN w uzasadnieniu wyroku I UK 12/13)

Odnosząc się do pojęcia kontynuowania działalności zarobkowej stanowiącej tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającej prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby Sąd wskazuje, iż kontynuacji tej nie należy odnosić jedynie do sytuacji, gdy ubezpieczony z tytułu kontynuowania rzeczonyj działalności faktycznie wykonuje czynności w celu uzyskania zarobku i osiąga dochód. W ocenie Sądu za kontynuację działalności zarobkowej należy bowiem również uznać sytuację, gdy po ustaniu jednego tytułu ubezpieczenia, ubezpieczony nie wykonuje faktycznie żadnych czynności i nie osiąga przychodu z tytułu działalności zarobkowej (która była prowadzona równoległe z działalnością wcześniej stanowiącą tytuł do ubezpieczenia), jeśli faktyczne niewykonywanie działalności przez ubezpieczonego spowodowane jest jedynie jego czasową niezdolnością do pracy. W takiej sytuacji istnieje bowiem tytuł do objęcia ubezpieczonego ubezpieczeniem chorobowym.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy wskazać należy, że ubezpieczony, który po ustaniu zatrudnienia w (...) w P. nie wykonywał zawartej uprzednio i do tej pory czynnie wykonywanej umowy zlecenia tylko z uwagi na powstałą niezdolność do pracy, jest osobą kontynuującą działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym w rozumieniu powołanych wyżej przepisów. Po ustaniu zatrudnienia, tj. po dniu 31 marca 2017 r., ubezpieczony M. S. nie wypowiedział ani nie rozwiązał umowy zlecenia, a jedynie czasowo nie wykonywał czynności, do których w umowie zlecenia się zobowiązał, z uwagi na trwającą niezdolność do pracy.

Zaistniały w niniejszej sprawie stan faktyczny należy odróżnić od sytuacji, gdy teoretycznie istnieją równoległe dwa tytuły do objęcia ubezpieczeniem społecznym, np. stosunek pracy i stosunek cywilnoprawny, przy czym umowa cywilnoprawna, np. umowa zlecenia, ma charakter jedynie formalny i nie podlega faktycznemu wykonaniu (zleceniobiorca nie wykonał na rzecz zleceniodawcy żadnych usług i nie otrzymał żadnego wynagrodzenia). Niewykonywana umowa nie może bowiem stanowić tytułu do objęcia osoby ubezpieczeniami społecznymi. Tym samym nawet w przypadku formalnego obowiązywania takiej umowy po ustaniu zatrudnienia, nie spełnia się przesłanka kontynuacji działalności zarobkowej, stanowiącej tytuł do objęcia dobrowolnie lub obowiązkowo ubezpieczeniem chorobowym.

Opisana wyżej sytuacja nie miała miejsca w stanie faktycznym niniejszej sprawy, bowiem ubezpieczony czynnie wykonywał zarówno umowę o pracę, jak i umowę zlecenia, zaś zaprzestanie wykonywania dyżurów w oparciu o rzeczony umowę zlecenia po ustaniu zatrudnienia (i nieosiągnięcie wynagrodzenia, które było uzależnione od ilości odbytych dyżurów) wynikało jedynie z powstałej niezdolności do pracy. Nawet w okresie faktycznego okresowego niewykonywania umowy zlecenia z powodu choroby, przedmiotowa umowa stanowiła tytuł do objęcia dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym.

Podkreślić należy przy tym, że wyłączenie prawa do zasiłku chorobowego na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa dotyczy sytuacji, gdy osoba niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego nie podlega żadnemu ubezpieczeniu, natomiast kontynuuje lub podejmuje działalność zarobkową uprawniającą ją do objęcia dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym. Ubezpieczony winien więc albo rozwiązać umowę zlecenia z momentem powstania niezdolności do pracy, albo opłacić składkę na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe z tytułu umowy zlecenia (wówczas zasiłek

chorobowy przysługiwałby mu z tytułu niepracowniczego stosunku zatrudnienia). Wobec zaniechania powyższych czynności, ubezpieczonemu nie przysługiwało prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia.

Sąd ograniczył prowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe do wskazanych w treści uzasadnienia dowodów z dokumentów oraz do przesłuchania wnioskodawcy. Sąd oddalił wniosek ubezpieczonego o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków M. P. oraz J. S.. Sąd miał bowiem na względzie, iż świadkowie ci mieli zeznawać na okoliczność niewykonywania przez ubezpieczonego czynności w oparciu o umowę zlecenia w okresie niezdolności do pracy. Ta okoliczność zaś nie była w niniejszej sprawie sporna, a ponadto nie miała ona znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Kluczowe było bowiem ustalenie, że po ustaniu tytułu ubezpieczenia wnioskodawca kontynuował działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia go dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym, zaś rozumienie kontynuowania takiej działalności Sąd szczegółowo objaśnił wyżej.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił odwołanie, o czym orzekł jak w sentencji wyroku.